

rúl. E végből hosszabb időt töltött Magyarországon. A finnek nagy eposzáról, a «Kalevala»-ról tartott előadást, jó magyar nyelven, melyből az idegen hang-súlyozás emlékeztetett az éjszaki nép fiára.

Jalava legelőször is megköszönte a kitüntetését, mely tagül választásában érte. Mint a magyarországi viszonyok és irodalmi termékek finn ismertetője, eddig is azon volt s ezután is azon lesz, hogy a két nemzet közti kapocs minél erősebb legyen. Felolvasott értekezése a «Kalevala» egyik legszebb részlete. Az idézett verseket ifj. Szinnyei József fordította. A vérboszu tragédiája ez, hol Kullervo kipusztítja az Untamo nemzetségét, de azzal kipusztul körülte is minden, a mi az élethez érdemesnek, és saját kardjába dől. Jalava e részlet mellett a «Kalevala»-ról általánosságban is szólt, s igen magvasan fejtegette a nagy nép-eposzt. Gyulai Pál elnök a felolvasás után melegen üdvözölte a finn tudóst. «A nyelvrokonság — ugymond — egész szívrokonsággá emelkedett a magyar és finn írók és tudósok között. Mindkét nemzet írói mind nagyobb rokonszenvvel fordulnak egymás nyelvéhez és irodalmához. Adja Isten, hogy e szívrokonság folyvást erősödjék a nyelvrokonság között, mindkét nemzet javára és dicsőségére.» A második fölolvast P. Szathmáry Károly tartotta, a ki *Az asszony komédiája* című drámai költeményből adott elő részleteket. A költemény — mint a szerző is mondta bevezető szavaiban — ugyanazt, t. i. az emberiség történetét tárgyalja, a mit a Madách fenséges Ember tragédiája. A költemény három részre oszlik: I. rész: A tudás fája. Az ember részt kíván a teremtésben és föntartásban. II. rész: A nő gyöngé ott, a hol a férfi erős és megfordítva. III. rész: Isten megmenti az emberiséget a szeretetért. Ebben is Ádám, Éva és Lucifer szerepelnek, különböző alakokban és színhelyeken. Az alapeszme az, hogy a nő mindig győz a férfi gyöngeségein.

A képzőművészeti társaság huszonöt éves jubileuma. Az orsz. magyar képzőművészeti társulat negyedszázados fennállását az idei őszi kiállítással egyidejűleg fogja megünnepelni s ennek közelebbi programját a társulat valószínűleg szeptember hónapban állapítja meg. A kiállításban való részvételre a felhívásokat a napokban küldik szét a művészekhez.

Az országos középiskolai tanáregyesület az ez évben Fiumében tervezett közgyűlését az olaszországi kholera miatt *Budapest*en, július 5-én és 6-án fogja megtartani.

A csángó-magyar egyesület legutóbbi ülésén Somssich Pál elnök azt a nem örvendetes jelentést tette, hogy az adományok aláírói nem fizetnek pontosan. Ezeket tehát kötelezettségeik teljesítésére szólítják föl. Az egyesületnek pedig tetemes és sokszor váratlan kiadásai is vannak. Most is a belügyminisztériumtól oly irányú fölhívás érkezett, hogy a közelébb Maros-Vásárhelyre Bukovinából jött 5 család részére, a tovább utazás költségeire segély nyujtassék. Az igazgató-választmány, noha az egyesület csak a bevándorlók beszállítására s nem letelepítésére alakult s bár csak 909 frt áll ez idő szerint rendelkezésére, mégis, mivel több adományozó a bevándorlottak segélyezésére tette alapítványát, az ujonnan érkezett öt család részére 50—50 frtot, vagyis összesen 250 frt utalványoz.

A székelyföldi iparmuzeumnak f. hó 27-én Maros-Vásárhelytől megtartandó megnyitási ünnepélye alkalmával a székely művelődési és közgazdasági egyesület ugyancsak Marosvásárhelytől jun. 27-én közgyűlést tart. Jun. 26-án ünnepélyesen fogadják az érkezőket, e-te ismerkedési estély. Elszállásolásokról a város gondoskodik. Jun. 27-én délelőtt a székelymívelődési egyesület közgyűlése, délután a székelyföldi iparmuzeum ünnepélyes megnyitása. Ugyanaznap közeled, térszene és este házias jellegű táncestély lesz.

MI UJSÁG?

* **A «Vasárnapi Ujság» azon t. olvasóit,** kiknek előfizetése e hó végével lejár, az előfizetés mielőbbi megújítására kérjük föl, nehogy a lap küldésében fennakadás vagy zavar álljon be. Mai számunk az utolsó a jelen felévben.

A királyi várpalota építése. Ybl Miklós műépítész a jövő hó elején Schönbrunnba utazik, hogy ő felségének a királyi várpalota részletes terveit bemutassa és azokra nézve a király jóváhagyását kikérje. Ha ő felsége a bemutatandó tervekben valami nagyobb változtatást nem kíván, abban az esetben már a jövő tavasszal hozzáfognak az építkezéshez. Az építési irodában serényen dolgoztak a tervek végleges befejezésén, hogy azok e hó végeig elkészüljenek.

József főherceg és a felvidéki közmívelődési egyesület. A felvidéki közmívelődési egyesület Balassagyarmaton tartotta közgyűlését. A dísz-lakomáról József főherceghez üdvözlő táviratot intéztek. A főherceg szintén távirati uton, Sczitovszky alispán nevére czímezve következőleg válaszolt: «Fogadják szívesen legőszintébb hálámát a hozzám intézett üdvözlőért. Isten áldja meg üdvös működésüket. József főherceg.»

József főherceg fiai: József és László főhercegek e hó 20-ikán tettek vizsgálatot tanulmányaikból Alesuthon; József főherceg a gymnasium negyedik osztályból, László főherceg az első osztályból. Azelőtt mindig Győrbe mentek vizsgázni a kis főhercegek, az idén azonban Klotild főhercegasszony is hallani kívánta a feleleteiket s ezért volt Alesuthon a vizsgálat. A vizsgálatot a főhercegekkel a Győrből leutazott benczés tanárok tartották meg. Isteni tisztelet után megkezdődött a vizsgálat és szakadatlanul tartott harmadfél óráig. Jelen voltak József főherceg, Klotild főhercegasszony, Mária és Margit főhercegnők, Vaszary Kolos pannonhalmi főapát, Holdházy János apátkanonok, Köppl és Malatin nevelők, Franciscs Norbert győri főgymnasiumi igazgató és a fönnemlített osztályok tanárai. A kis főhercegek a hozzájuk intézett összes kérdésekre meglepően kitünő feleleteket adtak s a vizsgálat kifogástalanul jól sikerült. Vizsgálat után József főherceg meghívta vendégeit a tanári kart. A tanárok ebéd után megsemlélték az összes alesuthi látnivalókat, majd a fenséges család szíves istenhozzájá után este 7 órakor a bicskei vasuti állomáshoz hajtottak.

Frigyes Ágost szász királyi herceg több napot Budapesten töltött, szigorú inkognitóban. A herceg látogatást tett Alesuthon is, József főherceg családjában.

A bibornok-primás jubileuma. Simor János esztergomi primás pappá szentelésének félszázados jubileumát október hóban nagy fényvel ülik meg. Hír szerint a király is jelen lesz Esztergomban. A főváros szintén nagyban hozzájárul az ünnepélyhez, s Budapest katolikus lakossága körében műbecsü emléktárgyakra is buzgón foly az adakozás. A főváros legutóbbi közgyűlése egyhangul kimondta, hogy a hercegprimást díszpolgárul választja s feliratban üdvözi, melyet küldöttség fog átnyujtani.

Natalia szerb királyné e hó 20-ikán utazott el Budapestről Szliácsra. A királyné ittléte alatt Strobl szobrász műtermét is meglátogatta és megbizta a művészt mellszobrának elkészítésével. Két izben ült a szobrász előtt, ki az agyag-mintát el is készítette. A királyné, Sándor trónörökösrel és kíséretével, e hó 20-ikán délben érkezett Szliácsra, hol fogadására b. Radvánszky Béla, Zólyom megye főispánja is megjelent. A közönség a legmelegebben üdvözölte. A királyné szállása a «Pest» fogadóban van. Több hétig marad Szliácsra, miközben kirándulást tesz a vidékre.

Az Arany-szobor bizottság június 18-án tartott ülésében végleg határozott Arany János szobrának helyére nézve: a *nemzeti muzeum előtti tért* jelölte ki Arany szobrának helyeül.

A bizottság a m. tud. akadémia képes termében Trefort Ágost miniszter elnöke alatt tartotta ülését, melyen a bizottság tagjai közül jelen voltak: Beöthy Zsolt jegyző, Fraknoi Vilmos, Gyulai Pál, Harkányi Frigyes, Keleti Gusztáv, Lukács Antal, Nagy Miklós, Pulszky Ferencz, Tóth Lőrincz, Vadnai Károly, Zichy Antal. Fölemlítetett, hogy a bizottság utolsó ülésében ezelőtt egy évvel a többség azt határozta el, hogy a szobor helyeül az Erzsébet-tér középnyalába eső ama virágköröndöt fogja kérni a városi hatóságtól, mely a Sas-uteza felé esik. A bizottság tekintélyes kisebbségeakkor is a muzeumkert homlokzata előtti pázsit középpontjára szavazott. A fővárosi hatóság ezzel szemben az Erzsébet-tér egy másik sarok részét ajánlta; a fővárosi tanács és képviselő testület pedig e helyett a népszínház előtt alkotandó új tért ajánlotta. A szobor-bizottság nem fogadta el e helyett, melynek még leendő alakja is ismeretlen, hanem visszatért ahhoz a tervhez, mely legelőször merült föl, t. i. a nemzeti muzeum homlokzata előtti térhez. Csak két tag nyilvánította aggodalmát e hely ellen, az okból, hogy a muzeum lépcsőzetének vízszintes és oszlopainak függélyes vonalai kedvezőtlen háttérül fognak szolgálni a szobornak. A bizottság többsége a muzeum homlokzata előtti tér mellett nyilatkozott. Elhatározták továbbá, hogy a pályázat legközelebb kihirdetessék és pedig nem álló, hanem *ülő szoborra*, melynek talapatát 3 oldalról Arany műveiből vett domborművek ékesítsék, míg a 3-ik oldalon a fölirás lesz. A pályázati fölhívás rövid időn közzé fog tétetni.

Külföldi látogatókat ismét tömegesen fagadott e héten Budapest. A Bécsben ülésezett *belviz-hajózási kongresszus* tagjai jöttek el, hogy kirándulást tegyenek a Dunán, Európa legelevenebb forgalmu folyamán. E nemzetközi kongresszus üléseit Rudolf trónörökös nyitotta meg, s a tanácskozások jun. 19-ikén végződtek. A dunagőzhajózási társaság külön gőzöst bocsátott a kongresszusi tagok rendelkezésére s ezen tették meg a kirándulást a Dunán. A dunai látogatókat Budapesten a városi hatóság s a magyar mérnök- és építész-egyesület fogadta.

Vasárnap, június 20-ikán este nyolczadfél órakor érkeztek Budapestre, körülbelül százan. Másnap reggel még többen is megjöttek Bécsből. Esős időben történt a fogadtatás, melynél Ráth Károly főpolgármester a hatóság részéről mondott istenhozzottat, Tolnay Lajos pedig a mérnök- és építész-egyesület nevében. A kongresszusi tagok részéről dr. Russ Viktor válaszolt. Az egybegyűlt közönség is szívesen éljenzt. A látogatók közt a németeken kívül legtöbb a francia. A Panama-csatornát Fleury mérnök képviseli. Jun. 21-ikén reggel a redut előtti kioszkban gyűltek össze, hol a polgármesterek is megjelentek, s megkezdődött a főváros megtekintése. Hajóra ülve először is a gabna-raktárakat és az elevatort nézték meg. Utközben a hajóról gyönyörködhetek Budapest festői képében, a Duna nagy élénkségében. Ily élénk és tarka képet csak Budapest tud nyujtani, mint igazi folyamparti város, egy fejedelmi folyó két partján. A szabályozási munkálatok áttekinthetése végett egész a soroksári gátig lehajóztak, s onnan tértek vissza az ó-budai hajógyárba, a hol a város villásreggelit rendezett a vendégek tiszteletére. A kongresszus tagjai igen jól érezték magukat, s a dejeuner a legjobb kedv mellett és sok felköszöntés közt folyt le. A jó zene sem hiányzott. A nap hátralevő részét a látogatók Budapest egyes helyeinek megtekintésére fordították. Este többen visszatértek Bécsbe; a nagyobb rész azonban további utra kelt a Dunán, Belgrádba, a Vaskapuhoz, le egész Romániába.

A budai Mátyás-templom építése. A Mátyás-templom restaurálásánál úgy látszik, hiu törekvés, hogy az épület valamely részét megtarthassák. A mint tovább halad az építés, mind csak arra a tapasztalatra jutnak, hogy a falak korhadtak. A templom szentélye és hajója már kész, és a legutolsó kövig újra épült, az eredeti alapok nyoma szerint. Azt hitték, hogy a homlokzaton nem lesz szükség a teljes újjáépítésre. De most kiderült, hogy a falak itt is korhadtak, s még az építésanyagot sem használhatják. A munka most a templomnak északnyugati előcsarnokában folyik legserényebben, és ezt a részt még az idén befejezik. Az építést vezető műépítő a Bélatorony alsó részének homlokzatfalát levakartatta, hogy a kövek állapotáról meggyőződjenek, és ekkor kitűnt, hogy a fal kőburkolata kevés kivétellel összevissza van repedezve és így annak csak fölötté csekély része használható. A templom északkeleti sarkán is nagy erővel dolgoznak és ez az egész rész a nyár folyamán tökéletesen elkészül és mázas cserép alá kerül.

A téthi honvédelem. Pünkösöd első napján a győrmegyei Téth községben kegyeletes ünnepély volt. Az ottani temetőben pihen az 1849-iki jun. 13-iki esornai csatának két hőse, a lengyel Dzvankovszky László és Münster Ede honvédhuzár századosok. A csatában esett el mindkettő, s másnap Téthben temették el őket.

Téth községe most szép emlékkövel jelölte meg a helyet, s ezt leplezték le a csata évfordulóján. Megjelentek a budapesti lengyel klub tagjai is. Győrből szintén nagy számmal érkeztek vendégek. A győrműri állomásnál Barca Géza téthi földbirtokos üdvözölte az érkezőket, kiknek számára egész sor hintó állott rendelkezésre. Diszes paraszt bandérium ment a kocsik előtt. Téth község ünnepi dísz öltött. A lakosság ezrével lepte el a főtér. Délután két óra tájban vonult ki a több ezerre menő tömeg a temetőbe, hol Flaskár Antal r. kath. esperes fölszentelvény a sarkövet, Horváth Samu téthi ev. lelkész és Kiss Sándor a csornai csatának egyik bajnoka s a győri honvédegyesület képviselője szép beszédben emlékezett meg a hősekről. Végül Koritinski Konrad mérnök mondott lengyel beszédet, melyet Farádi Balogh Szilárd tolmácsolt.

A zágrábi híres okiratok. A Zágrábból pár hóval ezelőtt Budapestre visszahozott ugynevezett kamarális okmányok egy, dr. Pauler Gyula országos levéltárnok, Lopasic Radoslav horvát megyei titkár és dr. Modych István horvát miniszteri titkárból álló bizottság által beható és két irányba terjedő vizsgálatnak vettettek alá, és pedig mindenekelőtt megvizsgálják, vajjon ezelőtt tényleg valamennyi okmány a budai országos levéltárban őriztetett-e, azután pedig az okmányok átnézetnek és minden tisztán horvát belügyekre vonatkozó darab különvá-